

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura we Wrocławiu**

Wrocław, dnia 2 marca 2011 r.

**Pan
Rafał Dutkiewicz
Prezydent Wrocławia**

LWR-4101-25-01/2010
P/10/072

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

(tekst ujednolicony uwzględniający zmiany wprowadzone uchwałą Komisji Odwoławczej Najwyższej Izby Kontroli Delegatury we Wrocławiu z dnia 22 marca 2011 r.)

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu skontrolowała działania Urzędu Miejskiego Wrocławia (zwany dalej „Urzędem”) w zakresie przygotowania do organizacji finałowego turnieju Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA – EURO 2012 (zwanego dalej „Turniejem”), zrealizowane w latach 2009 (IV kwartał) – 2010.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 1 lutego 2011 r. Najwyższa Izba Kontroli na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Prezydentowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia kontrolowaną działalność, mimo stwierdzonych nieprawidłowości. Formułując pozytywną ocenę, uwzględniono terminową i w pełnym zakresie realizację siedmiu z dwunastu inwestycji komunikacyjnych związanych z przygotowaniem EURO 2012, prawidłową realizację zobowiązań umownych Wrocławia podjętych w związku z przygotowaniem do Turnieju, wywiązywanie się Urzędu z zadań dotyczących budowy stadionu oraz efektywną współpracę z innymi podmiotami w zakresie przygotowań do Turnieju

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły: ograniczenia zakresu rzeczowego trzech zadań komunikacyjnych realizowanych na Turniej (przebudowa ul. Kosmonautów, Zintegrowany System Transportu Szynowego – etap I oraz zagospodarowanie terenu wschodnie-

go pomiędzy obszarem stadionu i rzeką Ślężą wraz z budową kładki), a także opóźnień procesów inwestycyjnych ostatniego z wymienionych zadań oraz Systemu Sterowania Ruchem ITS-Wrocław – etap I, wynoszących odpowiednio 8 i 7 miesięcy. Uwagę kontroli zwróciła rezygnacja z budowy przed Turniejem, połączenia portu lotniczego ze stadionem piłkarskim w ciągu drogi krajowej nr 94.

Powyższą ocenę ogólną uzasadniają następujące oceny cząstkowe.

1. Z realizowanych przez Wrocław 11 zadań komunikacyjnych na EURO 2012 (po rezygnacji z realizacji przed Turniejem budowy połączenia portu lotniczego ze stadionem piłkarskim 2 zadania kluczowe dla EURO 2012 zostały zakończone, tj. przebudowa ul. Lotniczej w ciągu drogi krajowej nr 94 - etap I (zdanie kluczowe) oraz budowa północnej obwodnicy śródmiejskiej – I etap. Natomiast pozostałych 9 zadań (7 kluczowych/krytycznych i 2 ważne dla EURO 2012) znajdowało się na różnym etapie realizacji. Połączenie obwodnicy śródmiejskiej z portem lotniczym – etapy I i II (2 zadania kluczowe), zostało już udostępnione dla ruchu samochodów. Na odcinkach tych w dalszym ciągu trwały roboty budowlane, niekolidujące z odbywającym się tam ruchem. Prace budowlane dla 2 kolejnych zadań (ważnych), tj. Systemu Sterowania Ruchem ITS-Wrocław – etap I oraz zagospodarowania terenu wschodniego pomiędzy obszarem stadionu i rzeką Ślężą wraz z budową kładki – etap I nie zostały rozpoczęte. Prace budowlane na pozostałych 5 zadaniach (wszystkie zdania kluczowe) były w toku, tj. przebudowa ul. Kosmonautów w ciągu drogi krajowej nr 94 – etap I, budowa połączenia obwodnicy śródmiejskiej z portem lotniczym – etap III, Zintegrowany System Transportu Szynowego w Aglomeracji i we Wrocławiu – etap I, budowa infrastruktury drogowej w otoczeniu stadionu piłkarskiego oraz przebudowa ul. Lotniczej w ciągu drogi krajowej nr 94 – etap II.

2. Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia zmniejszenie zakresu rzeczowego trzech z jedenastu zadań realizowanych w ramach przygotowań do Turnieju, w tym dwóch krytycznych (kluczowych) dla EURO 2012. W odniesieniu do dwóch ww. zadań kluczowych, spowodowane to było ograniczonymi możliwościami finansowymi Gminy Wrocław.

W konsekwencji opisywanych ograniczeń, zadanie kluczowe dla EURO 2012 pod nazwą „Przebudowa ul. Kosmonautów w ciągu drogi krajowej nr 94” zostało podzielone na 2 etapy, z których tylko pierwszy o długości 700 metrów zostanie zrealizowany przed Turniejem. Jest to istotniejszy odcinek dla funkcjonowania komunikacji we Wrocławiu podczas Turnieju, ponieważ w tym miejscu powstaje węzeł Autostradowej Obwodnicy Wrocławia, pozwalający

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701

na bezpośrednie połączenie drogowe między portem lotniczym i stadionem. Drugi etap zadania, obejmujący pozostałą część ul. Kosmonautów zostanie zrealizowany po roku 2012. Ograniczenia objęły także budowę i modernizację pierwszej i drugiej linii Tramwaju Plus oraz trasy średnicowej, czyli 3 z 6 podzadań realizowanego zadania „kluczowego” dla EURO 2012 pod nazwą „Zintegrowany System Transportu Szynowego w Aglomeracji i we Wrocławiu – etap I”. Ograniczenia w tym zakresie polegały na rezygnacji, na pierwszej trasie Tramwaju Plus, z budowy nowego torowiska wzdłuż ul. Hubskiej (pomiędzy skrzyżowaniami z ul. Glinianą i ul. Dyrekcyjną) oraz ul. Suchej, przy wykorzystaniu istniejącego torowiska na ul. Glinianej i Borowskiej. Skróceniu uległa także druga trasa Tramwaju Plus, ponieważ zamiast połączenia Leśnicy z Sępolnem, zdecydowano o jej poprowadzeniu z Pilczyc do Stadionu Olimpijskiego. Skrócono także trasę średnicową, która zamiast z Oporowa do Biskupina, będzie przebiegać z pętli tramwajowej przy ul. Grabiszyńskiej do pl. Kromera. O ile większość opisywanych ograniczeń dotyczyła osiedli peryferyjnych Wrocławia i pogorszy obsługę komunikacyjną tylko tych osiedli, to rezygnacja z budowy nowego torowiska wzdłuż ul. Hubskiej i Suchej spowoduje większe obciążenie dotychczas funkcjonującej trasy tramwajowej na ul. Glinianej i Borowskiej. Przyczyni się to do „spowolnienia” na tym odcinku Tramwaju Plus na trasie pomiędzy osiedlem Gaj, dworcami PKS i PKP i nowobudowanym stadionem. Dodatkowo planowana wcześniej lokalizacja węzła przesiadkowego na ul. Suchej (między dworcami PKS i PKP) gwarantowałaby jego lepszą funkcjonalność niż lokalizacja na ul. Borowskiej przy dworcu PKS, ponieważ będzie on wtedy obsługiwał – poza linią Tramwaju Plus – także inne linie tramwajowe oraz będzie bardziej oddalony od dworca PKP.

Trzecia z inwestycji, której planowana realizacja została ograniczona, to zadanie „ważne” dla EURO 2012 pod nazwą „Zagospodarowanie terenu wschodniego pomiędzy obszarem stadionu i rzeką Ślężą wraz z budową kładki”. Zadanie to zostało podzielone na 2 etapy, z których tylko pierwszy zostanie zrealizowany przed Turniejem. Zaznaczyć jednak należy, że zmiana została podyktowana potrzebami zgłoszonymi przez UEFA, zgodnie z którymi teren ten podczas Turnieju będzie zajęty pod namioty VIP. Planowana wcześniej funkcja rekreacyjna terenu z ławkami, tarasami widokowymi, boiskiem i innymi obiektami, utrudniałaby wykorzystanie terenu zgodnie z zamierzeniami UEFA, dlatego prace w pierwszym etapie obejmą przygotowanie terenu na potrzeby zgłoszone przez UEFA, natomiast docelowa funkcja rekreacyjna zostanie zrealizowana po Turnieju.

3. Procesy inwestycyjne dwóch zadań „ważnych” dla EURO 2012, prowadzone były z opóźnieniem. Dotyczyło to budowy Systemu Sterowania Ruchem ITS-Wrocław – etap I oraz zagospodarowania terenu wschodniego pomiędzy obszarem stadionu i rzeką Ślężą wraz z budową kładki – etap I. Zawarcie umowy na prace budowlane pierwszego z wymienionych zadań zaplanowano na czerwiec 2010 r. Mimo tego umowa została zawarta dopiero w dniu 30.12.2010 r., ponieważ o 7 miesięcy wydłużyło się postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego, prowadzonego w trybie dialogu konkurencyjnego.

W drugim z zadań ogłoszenie postępowania o zamówienie publiczne nastąpiło z 8-miesięcznym opóźnieniem (zamiast w I kw. 2010 r. nastąpiło to w dniu 30.11.2010 r.), co wynikało z opóźnień w uzyskaniu decyzji lokalizacyjnej i wykonaniu projektu budowlanego. Opóźnienia powyższe wynikały z przyczyn niezależnych od Urzędu, niemniej w ocenie Najwyższej Izby Kontroli termin zakończenia tego zadania planowany na wrzesień 2011 r. jest poważnie zagrożony, ponieważ na przeprowadzenie postępowania o zamówienie publiczne oraz wykonanie robót budowlanych pozostaje łącznie 10 miesięcy.

4. Decyzja o przesunięciu na okres po Turnieju realizacji budowy połączenia portu lotniczego ze stadionem piłkarskim w ciągu drogi krajowej nr 94, z obwodnicą Leśnicy oraz tzw. Aleją Stabłowicką, czyli drogą w nowym przebiegu między portem lotniczym i drogą krajową nr 94 (zadanie kluczowe), zapadła w wyniku zaistniałych trudności, które wystąpiły niezależnie od Urzędu.

W wyniku zmiany przepisów dotyczących obszarów NATURA 2000, część terenu objętego inwestycją stała się obszarem chronionym. Spowodowało to konieczność zmiany przebiegu części trasy i wprowadzenia zmian w dokumentacji projektowej i środowiskowej, która będzie musiała być ponownie zmieniona po rezygnacji PLK PKP z nowego połączenia kolejowego z portem lotniczym, w wyniku której planowany w tym zadaniu wiadukt kolejowy okazał się zbędny. Mimo rezygnacji z realizacji przed Turniejem z tego zadania, połączenie portu lotniczego ze stadionem nie będzie podczas EURO 2012 utrudnione, ponieważ będą zapewnione 2 alternatywne połączenia w tej relacji, tj. Autostradowa Obwodnica Wrocławia oraz drugie połączenie ulicami Graniczną, Strzegomską, obwodnicą śródmiejską i ul. Lotniczą.

5. Na pozytywną ocenę zasługuje realizacja przez Wrocław zobowiązań wynikających z umowy zawartej w dniu 3.01.2007 r. między Gminą Wrocław i UEFA. Zadania Wrocławia na EURO 2012 zostały także sformułowane w załączniku nr 2 do umowy w sprawie

organizacji turnieju finałowego mistrzostw Europy w piłce nożnej UEFA 2010/12, zawartej pomiędzy UEFA a Polskim Związkiem Piłki Nożnej oraz Ukrainą Federacją Piłki Nożnej.

Obowiązki wynikające z wymienionej umowy były realizowane w obszarze „Transport lądowy”, dla którego opracowano w pierwszej połowie 2010 r. założenia do dalszych prac nad obsługą komunikacyjną Turnieju oraz przygotowano i przeprowadzono procedurę przetargową na realizację zadania: „Obsługa komunikacyjna EURO 2012 – prace przygotowawcze” i w dniu 1.07.2010 r. podpisano umowę z wykonawcą – Wrocławskimi Inwestycjami Sp. z o.o. Na koniec 2010 r. zadanie to było na etapie zakończenia prac koncepcyjnych. Wypracowano i zaakceptowano wariant obsługi komunikacyjnej ze szczególnym uwzględnieniem kluczowych połączeń dla Turnieju, tj. tras pomiędzy centrum, stadionem i lotniskiem oraz kontrolowania ruchu w najbardziej newralgicznych punktach (otoczenie stadionu i ściśle centrum miasta gdzie zlokalizowana będzie Strefa Kibica).

W obszarze „Opieka medyczna i ratownictwo” podjęto działania w zakresie zabezpieczenia medycznego stadionów, stref kibica i lotnisk, ratownictwa medycznego oraz przygotowania szpitali referencyjnych. Działania w pierwszym z wymienionych zakresów polegały na opracowaniu i aktualizowaniu planu zabezpieczenia medycznego i ratowniczego stadionu miejskiego we Wrocławiu, przeprowadzeniu przez koordynatora stadionu ds. zabezpieczenia medycznego wstępnej rekrutacji personelu medycznego na stadion, zaplanowaniu punktu kontroli antydopingowej na stadionie, spełniającego wymagania UEFA w tym zakresie, opracowywaniu planu zabezpieczenia medycznego i ratowniczego strefy kibica we Wrocławiu, wstępnym ustaleniu ilości punktów pierwszej pomocy, ilości patroli pieszych, zespołów ratownictwa, itp., współpracy przy tworzeniu planu ze służbami bezpieczeństwa w Mieście. W ramach działań w zakresie ratownictwa medycznego opracowano koncepcję funkcjonowania systemu: „Państwowe Ratownictwo Medyczne podczas Turnieju w Miastach Gospodarzach”, natomiast w zakresie przygotowania szpitali referencyjnych na bieżąco monitorowano proces inwestycji szpitalnych dotyczących Turnieju, monitorowano i weryfikowano proces informacyjny o posiadanych zasobach i planach reagowania w sytuacji kryzysowej w postaci kwestionariuszy szpitalnych, ustalono zapotrzebowania na wolontariat w szpitalach referencyjnych w czasie Turnieju, we współpracy z PL.2012 zorganizowano „Dni EURO” w szpitalach, czyli projekt informacyjny dla pracowników i dyrekcji szpitali referencyjnych oraz przygotowywano szpitalne plany zarządzania kryzysowego, zgodne z wytycznymi Światowej Organizacji Zdrowia.

W ramach obszaru: „Zapewnienie bezpieczeństwa” trwały prace MSWiA z udziałem Wrocławia na prawach członka, nad Zintegrowaną Koncepcją Bezpieczeństwa dla Polski podczas Turnieju. Na ul. Strzegomskiej 148 we Wrocławiu powstała nowa siedziba Centrum Zarządzania Kryzysowego, gdzie docelowo będą także pełnione dyżury Policji i Państwowej Straży Pożarnej i gdzie będzie zlokalizowany „miejski sztab dowodzenia” na czas Turnieju. Prowadzono rozmowy pomiędzy Miastami Gospodarzami oraz MSWiA odnośnie organizacji systemu łączności cyfrowej na czas Turnieju. Przeprowadzono analizy stadionu i stref kibica pod kątem liczby i umiejscowienia wyjść ewakuacyjnych, potencjalnego dojazdu dla służb ratowniczych oraz miejsc ich stacjonowania podczas imprezy.

W obszarze zadań „Hotele i zakwaterowanie” były organizowane spotkania z hotelarzami, mające na celu zwiększenie bazy hotelowej na EURO 2012. Zostało także zorganizowane spotkanie ze środowiskiem studenckim, m.in. w kontekście planowanego wykorzystania domów studenckich do alternatywnego zakwaterowania kibiców EURO 2012. Liczba dostępnych we Wrocławiu 2.989 pokoi w segmencie trzy – cztero – i pięciogwiazdkowym spełnia wymogi stawiane przez UEFA (2.745 pokoi). Istnieje też baza hotelowa w okolicach Wrocławia, oferująca pokoje cztero – i trzygwiazdkowe. Opisane rezerwy zostaną wykorzystane dla kibiców przyjeżdżających na Turniej, dla których stworzono także listy alternatywnego zakwaterowania w domach studenckich Wrocławia (ponad 10 tys. miejsc) oraz kempingach zlokalizowanych we Wrocławiu i jego okolicach (10 tys. miejsc).

W obszarze „Promocja” podjęto w 2010 r. takie działania jak: otwarcie klombu w kształcie oficjalnego logotypu Turnieju na dwa lata do Turnieju, premiera logotypów Miast – Gospodarzy, premiera oficjalnej maskotki Turnieju oraz dzień otwarty na budowanym stadionie. W 2010 r. trwały negocjacje z UEFA na temat ostatecznej formy dokumentu Marketing Guidelines, zawierających między innymi prawa marketingowe przyznane Miastom - Gospodarzom przez UEFA. Ustalenia te uległy zasadniczej zmianie w porównaniu do zaproponowanych pod koniec roku 2009. Możliwość pozyskania przez Miasto - Gospodarza dwóch sponsorów komercyjnych (pierwotna propozycja UEFA), zostały zamienione na dofinansowanie przez UEFA organizacji strefy kibica podczas Turnieju, bez możliwości pozyskania sponsorów komercyjnych. W związku z tym uległy modyfikacji niektóre z planowanych działań promocyjnych, co znalazło odzwierciedlenie w Host City Koncept – dokumencie z listopada 2010 r., który uzyskał wstępną akceptację UEFA. Zawierał on szereg planowanych działań promocyjnych na lata 2011 – 2012, w tym imprezy z okazji każdej wielokrotności 100 dni

do Turnieju (500 dni, 400 dni, 300 dni, 200 dni, 100 dni), otwarcie stadionu, przelot balonu z logo EURO 2012, publiczne oglądanie finałowego losowania grup na Turniej, mecz reprezentacji Polski na nowobudowanym stadionie, uroczysta gala w nowym terminalu portu lotniczego, otwarcie dworca głównego PKP, pokazy fontanny multimedialnej o tematyce piłkarskiej oraz szereg towarzyszących imprez kulturalnych.

W obszarze „Własność intelektualna i ochrona interesów handlowych UEFA”, Wrocław wywiązywał się z zobowiązań polegających na niekorzystaniu z praw przyznanych mu przez UEFA na potrzeby promowania lub reklamowania jakichkolwiek produktów, usług lub podmiotów oraz ich produktów i usług (innych niż partnerów handlowych wskazanych przez UEFA) oraz nierealizowaniu żadnego programu komercyjnego ani promocyjnego, umożliwiającego stronie trzeciej kojarzenie siebie lub swoich towarów i usług z Turniejem lub działalnością Miasta-Gospodarza. Zapewnienie takie na lata 2011- 2012 zawiera ww. Host City Koncept.

6. Na pozytywną ocenę zasługuje prawidłowa realizacja przez Wrocław zobowiązań wynikających z umowy stadionowej na Turniej Finałowy Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA 2010/2012, podpisanej przez Gminę Wrocław, Polski Związek Piłki Nożnej i Ukraiński Związek Piłki Nożnej.

7. Najwyższa Izba Kontroli nie wnosi uwag do sprawowanego przez Miasto nadzoru nad Spółką Wrocław 2012 Sp. z o. o. w zakresie terminowej budowy stadionu na Turniej. Natomiast szczegółowe ustalenia kontroli w zakresie rozliczeń kończących współpracę z byłym Wykonawcą (konsorcjum Mostostalu Warszawa SA) oraz ponoszenia kosztów związanych z wyposażeniem placu budowy będą przedmiotem odrębnego wystąpienia pokontrolnego.

Najwyższa Izba Kontroli nie wniosła także uwag do współpracy Wrocławia z innymi instytucjami w zakresie prowadzonych przygotowań do EURO 2012, w szczególności z UEFA, Spółką PL 2012 oraz w ramach tzw. Grupy G-5, tj. porozumienia pomiędzy Skarbem Państwa, Spółką PL.2012 oraz czterema prezydentami Miast – Gospodarzy EURO 2012, zawartego w czerwcu 2009 r.

8. Uwagę kontroli zwrócił częściowy brak realizacji przez Pana Prezydenta 1 z 4 wniosków pokontrolnych, wskazanych w wystąpieniu pokontrolnym, skierowanym przez Najwyższą Izbę Kontroli, po kontroli przeprowadzonej w 2009 r. w zakresie przygotowań do

EURO 2012. Wniosek ten dotyczył zapewnienia terminowej realizacji prowadzonych inwestycji komunikacyjnych oraz budowy stadionu piłkarskiego zgodnie z obowiązującymi harmonogramami. Jak wykazała bieżąca kontrola, 2 z 11 zadań było realizowanych z opóźnieniami, co zostało w niniejszym wystąpieniu.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

- 1. Podjęcie działań w celu dotrzymania harmonogramu realizacji dwóch zadań ważnych dla EURO 2012, tj. Systemu Sterowania Ruchem ITS-Wrocław (etap I) oraz zagospodarowania terenu wschodniego pomiędzy obszarem stadionu i rzeką Ślężą wraz z budową kładki (etap I).**
- 2. Zapewnienie finansowania wszystkich zadań realizowanych w ramach przygotowań do EURO 2012 umożliwiające ich pełne wykonanie, z wykluczeniem dalszego ograniczania ich zakresu rzeczowego.**

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura we Wrocławiu, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Prezydenta w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu Prezydentowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK we Wrocławiu umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu. W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.